

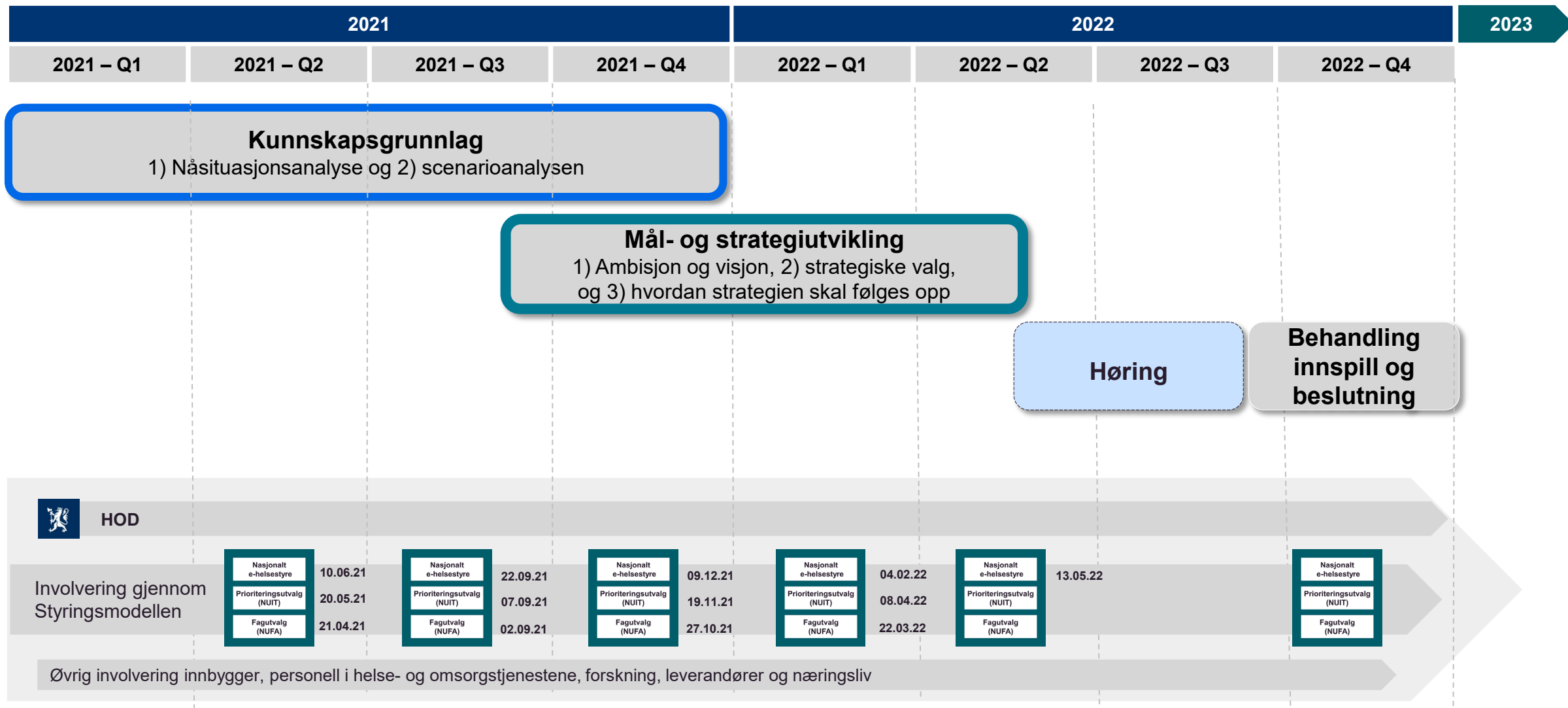
Direktoratet for
e-helse

Nasjonal e-helsestrategi

VEDLEGG

NUFA 22. mars 2022

Overordnet plan for arbeidet

Elementer i strategiutviklingen

Status for arbeidet

Direktoratet for
e-helse

Bakgrunn – ferdigstilte leveranser 2021

Kunnskapsgrunnlaget
Ambisjon og visjon
Evalueringsprinsipper

Kunnskapsgrunnlaget legges til grunn for mål- og strategiutviklingen

Nåsituasjonsanalyse

Vurdering av status og fremdrift på målområder i dagens nasjonale e-helsestrategi

Mål: Helsepersonell skal ha enkel og sikker tilgang til pasient- og brukeropplysninger

Status:

Kommentar: I perioden er prosjekter som blant annet felles kommunal journal, Helseplattformen, regional EPJ-...

Mål: En innovativ helsetjeneste som setter innbyggeren i sentrum

Status:

Kommentar: Det er gjort viktige fremskritt innen digital hjemmeoppfølging, Helsenorge.no og velferdsteknologi,...

Oppsummering av nåsituasjonsanalysen

Styrker
Utforske og dra nytte av

- Norge har en grunnleggende god helsetjeneste til befolkningen
- Befolkningen har tillit til helsevesenet
- E-helse har høy prioritet i sektoren og vi har over gjennomsnittet tilgang på finansielle ressurser sammenlignet med andre land
- Nasjonale plattformer og initiativ legger til rette for samordning og e-...

Svakheter
Forbedre og redusere konsekvensen av

- En til dels fragmentert beslutningsstruktur gjør koordinering og gjennomføring av digitale tiltak krevende
- Finansieringsmodellene i sektoren gir lite fleksibilitet og incentiver for effektivisering
- Regelverket støtter ikke opp om digital transformasjon og er utydelig
- Innovasjon og tilpasningsmuligheter avhenger av et bærekraftig leverandørmarked

Sammenstilling av behov for innbyggere og helsepersonell som treffer digitalisering
Innbyggere og helsepersonells behov er ofte overlappende – det er her det er størst gevinstpotensial

Innbyggere

Praktiske behov

- Enkel tilgang til, kontroll og eierskap til egne helsedata
- Mulighet til digital kommunikasjon med behandler
- En eller få veier inn i digitale systemer
- Skille sykdom og annet i livet
- Mulighet til å endre/velge egne timer
- Noen å prate med
- Kort ventetid
- Selvbetjeningsløsninger

Underliggende behov

- Sosial nærhet
- Fleksibilitet
- Sosial status
- Bli tatt på alvor
- Fraskrive ansvarsfølelse

Helsepersonell

- Enkel og effektiv dokumentering
- Støtte og veiledning til den digitale endringsreisen
- Oppdatert og korrekt informasjon
- Helhetlig informasjonsflyt
- Enkle og tilgjengelige kommunikasjonskanaler mellom pasient og helsepersonell
- Tid til å ta vare på pasienter
- Enkel kommunikasjon og informasjonsflyt mellom virksomheter
- Være i stand til å forebygge
- Vite hva som bør gjøres digitalt og hva som bør gjøres fysisk

Underliggende behov

- Tidseffektivitet
- Kvalitet i behandling
- Forutsigbarhet
- Trygghet
- Produktivitet
- Trenger å føle at man strekker til

••• Direktoratet for e-helse Side 9

Scenarioanalyse

Oppsummering av strategisk viktige ressurser fra et fremtidsrettet perspektiv
De strategisk viktige ressursene for digitalisering av helse- og omsorg som kommer opp i alle scenariene er samlet her. Disse inngår i det videre arbeidet med oppdatering og aktualisering av nasjonal e-helsestrategi.

Kompetanse

Regulering av personvern og informasjonssikkerhet

Enkle, brukervennlige digitale verktøy

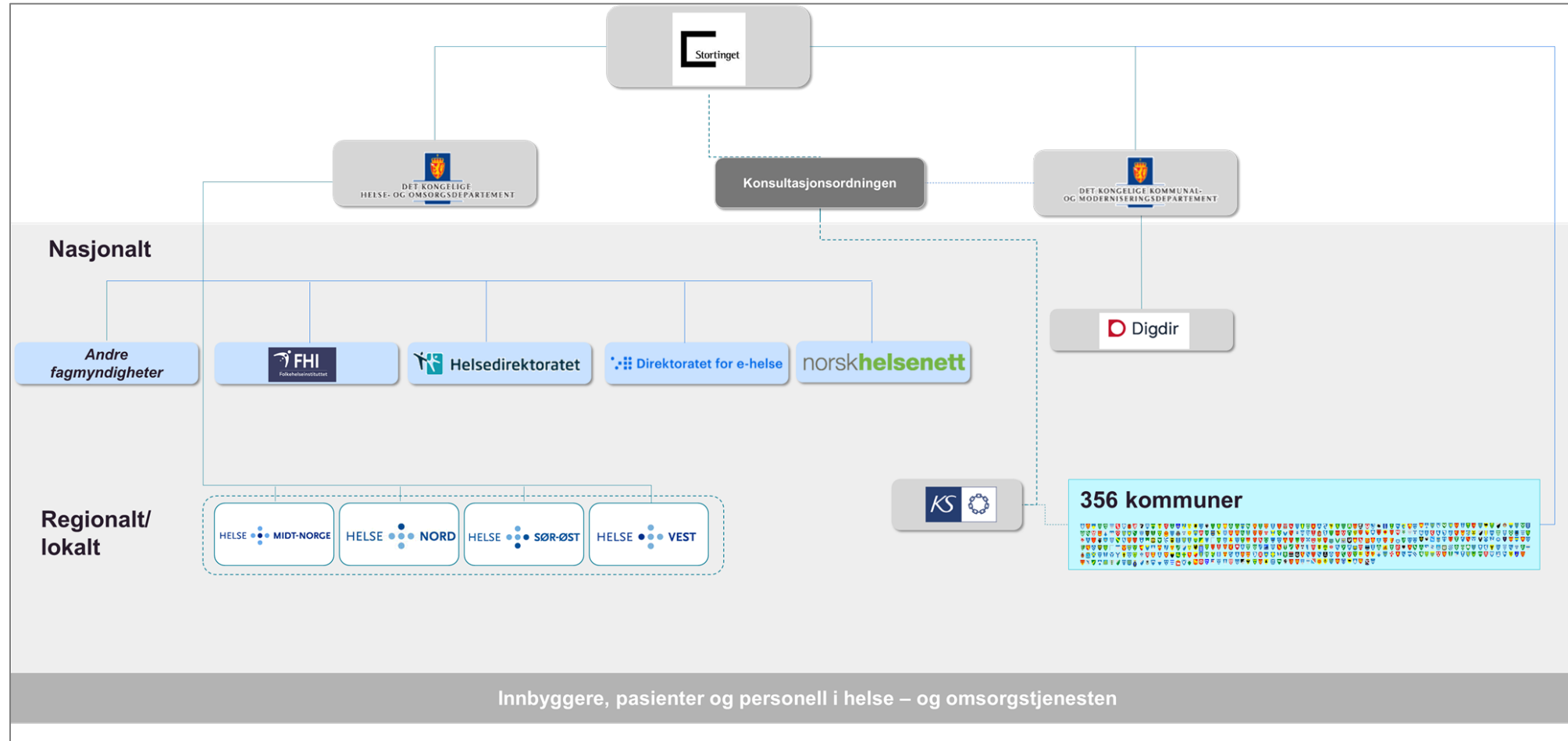
Felles teknologikomponenter

Oppsummering av nye muligheter og risikoelementer fra et fremtidsrettet perspektiv
Fra scenariene fremkommer det temaer som representerer nye muligheter eller økt risiko med tanke på digitalisering av helse- og omsorgssektoren. Disse temaene er relevante for det videre strategiarbeidet.

Økosystem	Datadrevne helse- og omsorgstjenester	Forutsetninger
<ul style="list-style-type: none"> ❖ Teknologi muliggjør nye roller ❖ Digitale spesialistmiljøer i helse- og omsorg ❖ Et rikere leverandørmarked ❖ Digitalisering av helse som mulighet for næringsutvikling 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Teknologi som beslutningsstøtte ❖ Muliggjøre trygg og bedre forebygging ❖ Digitalisering av helse og omsorg, og effekten på bærekraft og miljø 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Innovasjon rundt personvern og samtykke for deling av helsedata ❖ Godkjenningsordning av digitale verktøy

••• Direktoratet for e-helse Side 11

Nasjonal e-helsestrategi er hele helse- og omsorgssektorens strategi for digitalisering

Strategiens rolle (ambisjon) er å

Sette tydelig retning

- Strategien skal sette tydelig retning, samtidig som den bygger på sentrale føringer for sektoren

Prioritere satsningsområder

- Strategien skal tydeligere prioritere enkelte satsningsområder
- Strategien skal fokusere på områder med gjensidig avhengigheter på tvers av aktørene i sektor

Sikre samspill mellom langsiktig retning og endringer i behov

- Strategien skal evne å sette en langsiktig og forutsigbar retning gjennom visjon og mål
- Strategien skal også sikre tilstrekkelig tilpasning til endringer i behov og nye løsninger gjennom gode rutiner for måling og justering av mål og tiltak

Styrke innbygger

- Styrke innbygger ved å støtte deres behov på tvers av aktører

Styrke helsepersonell

- Styrke helsepersonell ved å støtte deres behov på tvers av aktører

Visjonen

oppsummerer hva vi
i **felleskap** ønsker å
oppnå med
digitalisering i helse-
og omsorgsektoren

Sammen om

*helhetlige, trygge og nyskapende tjenester
som fremmer helse og mestring*

Evalueringsprinsipper brukes for å se på hvordan de prioriterte målene samlet sett står sett opp mot sektorens uttalte behov

Bidrar målområdet til HELHETLIGE tjenester?

Favner enklere, brukervennlige, tilgjengelige og sammenhengende tjenester for både innbygger og helsepersonell på tvers av aktørene, forvaltningsnivåer og sektorer.

- Legger det til rette for sammenhengende tjenester?
- Bidrar det til bærekraftig utnyttelse av aktørenes samlede ressurser? (se ressursene samlet, ikke per aktør, gjenbruk av løsninger og kompetanse)
- Bidrar det til tilgjengelige og tilpassede tjenester til innbyggere?
- Bidrar det til en enklere hverdag for helsepersonell?
- Støtter det utvikling av et likeverdig tjenestetilbud for innbyggere?

Bidrar målområdet til TRYGGE tjenester?

Dekker «sikker» og tar opp i seg flere viktige elementer, både pasientsikkerhet, helseberedskap og digital sikkerhet.

- Bidrar det til digital sikkerhet?
- Bidrar det til pasientsikkerhet?
- Bidrar det til helseberedskap?

Bidrar målområdet til NYSKAPENDE tjenester?

Tar opp i seg at visjonen skal peke fremover mht. mulighetene som ligger i digitalisering til å utføre helse- og omsorgstjenester på nye, både bedre og mer effektive måter

- Legger det til rette for bedre helse på befolkningsnivå (folkehelse)?
- Legger det til rette for persontilpasset forebygging og behandling?
- Istandsetter det innbygger til å være aktiv i egen helse?
- Stimulerer det til økt innovasjon, herunder bidra til økt bruk av kunnskap og innsikt?
- Tilrettelegger det for innføring og realisering av gevinster?

Direktoratet for
e-helse

Utkast til prioriterte mål

Prosess

Utkast til prioriterte mål - beskrivelse

Utgangspunkt for diskusjon om nye tiltak

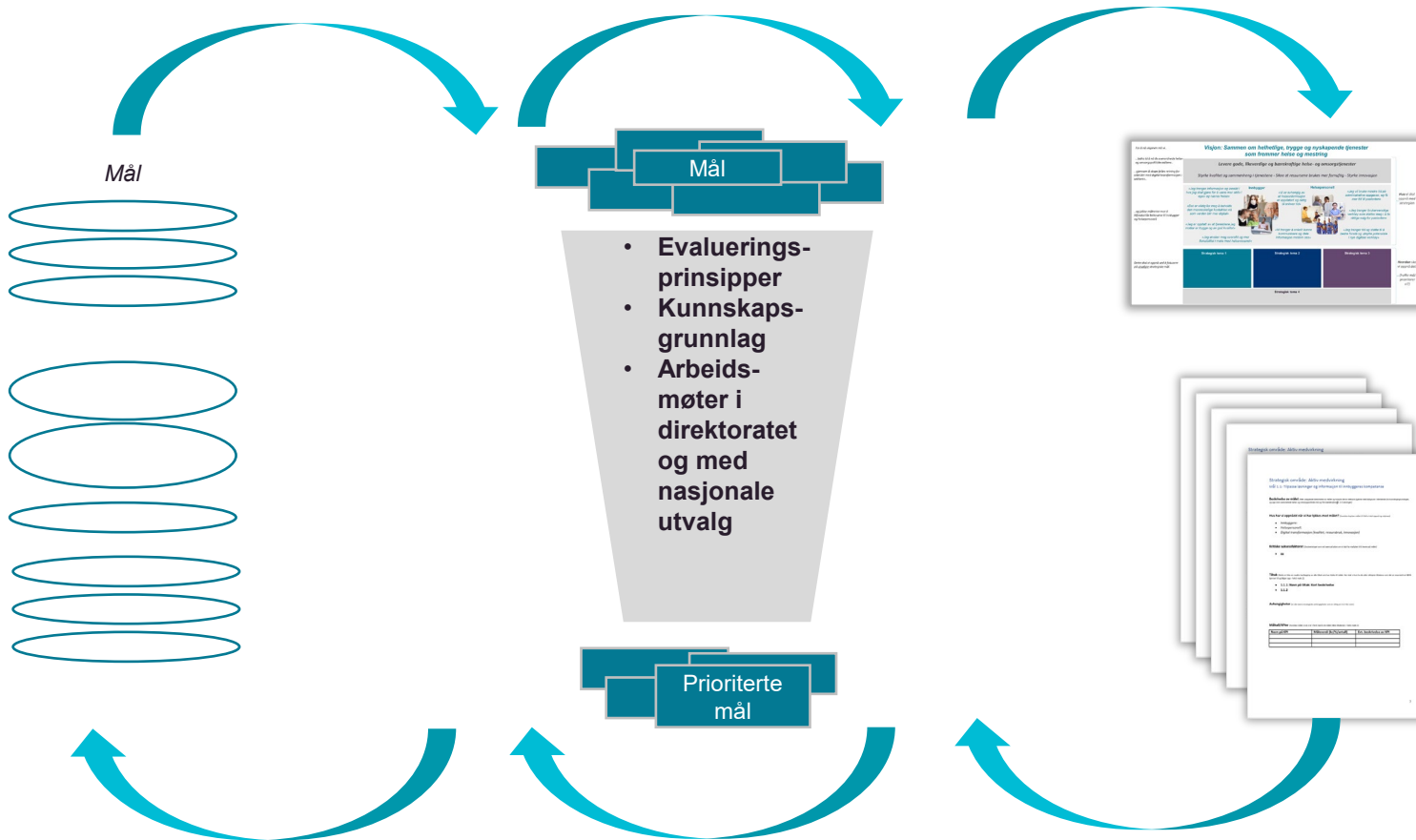
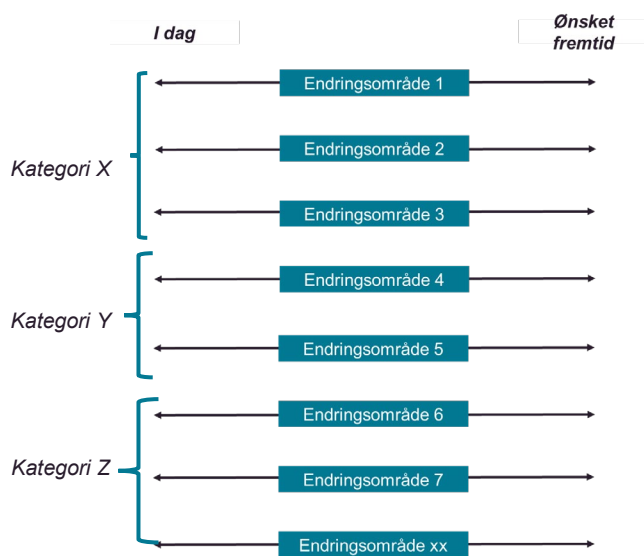
Vi jobber *iterativt* med målformuleringer, prioritering og spissing mål, tiltak og KPIer

Kategorisering av endringsområder

Målformuleringer utledet fra endringsområder

Prioritering av mål

Oppsummering av strategi og detaljering av mål, KPIer og tiltak

Vår felles visjon:

Sammen om helhetlige, trygge og nyskapende tjenester som fremmer helse og mestring

Våre overordnede målsettinger:

Styrke kvalitet og sammenheng i tjenestene - Sikre at ressursene brukes mer fornuftig - Styrke innovasjon

Målgruppene våre:

Levere gode, likeverdige og bærekraftige helse- og omsorgstjenester

«Jeg trenger informasjon og innsikt for å være mer aktiv i egen og andres helse»

Innbygger

«Jeg er opptatt av at tjenestene jeg mottar er trygge og av god kvalitet»

«Jeg ønsker større fleksibilitet i når og hvordan jeg mottar helsetjenester»

«Det er viktig for meg å beholde den menneskelige kontakten nå som verden blir mer digital»

«Vi er avhengig av at helseinformasjon er oppdatert og riktig til enhver tid»

«Når vi kan enkelt kan dele informasjon mellom oss kan begge parter være godt forberedt før, under og etter behandling»

Helsepersonell

«Jeg vil bruke mindre tid på administrative oppgaver, og få mer tid til pasienten»

«Jeg trenger brukervennlige verktøy som støtter meg i å ta riktige valg for pasienten»

«Jeg trenger tid og støtte til å mestre og utnytte potensiale i digitale verktøy»

Våre 6 prioriterte strategiske mål:

MÅL 1: SAMARBEID FOR Å NÅ MÅLENE

ved å styrke samarbeid i sektoren, på tvers av offentlig sektorer og med forskning, næringsliv og innbyggere

MÅL 2: ENKEL OG TRYGG HVERDAG

gjennom sikker og brukervennlig digital støtte

MÅL 3: AKTIV MEDVIRKNING

gjennom behovsstyrte tjenester og mulighet for involvering i egen og næres helse

MÅL 4: NYSKAPENDE HELSETJENESTE

der innsikt fra data utnyttes til utvikling og innovasjon i helse- og omsorgssektoren

MÅL 5: HELHETLIG DIGITAL SAMHANDLING

ved å sørge for at informasjon følger pasienten på tvers av aktører

MÅL 6: STYRKET GJENNOMFØRINGSKRAFT

gjennom tilpasning av sentrale virkemidler som regelverk og finansieringsmodeller

Målbeskrivelser og utkast på tiltak

- Hvert av målene beskrives på hver sin side i det videre materiale. Det er beskrivelser av hvilket utgangspunkt sektoren har i dag, sett opp mot tematikken i målene, og hva som er ønsket fremtid. Det er også beskrevet hvilke avhengigheter og forutsetninger som er sentrale for måloppnåelse.
- For hvert av målene hører det til en side som inneholder et utgangspunkt for diskusjon rundt tiltak.
- Ettersom det er mange tiltak som pågår i sektoren allerede har vi kartlagt hvilke tiltak fra Nasjonal e-helseportefølje og Nasjonalt veikart som er relevante for hvert av målene. Disse vil være viktige i tiden fremover. Det er også sentrale tiltak utenfor porteføljen og veikartet som pågår. De viktigste tiltakene her vil bli trukket frem gjennom det videre arbeidet.
- I tillegg har vi laget et første utgangspunkt for nye tiltak. Disse skal være med å skape endring, og gjøre at sektoren jobber aktivt sammen mot de prioriterte målene. Listen er et svært tidlig utkast på tiltak, utarbeidet gjennom en workshop i en arbeidsgruppe i Direktoratet for e-helse. Listen kan anses som et utgangspunkt for diskusjon, men er ikke prioritert eller kvalitetssikret.
- Det er **nye tiltak** per mål vi ønsker å få NUFAs innspill på i møtet. Vi ønsker å diskutere hvilke nye tiltak som er aller viktigst for å bevege sektoren mot de respektive målene i ny e-helsestrategi. Det bes om innspill på prioritering, justering eller fjerning av de tiltakene som foreligger, og forslag til suppleringer.

Mål 1: SAMARBEID FOR Å NÅ MÅLENE
...ved å styrke samarbeid i sektoren, på tvers av offentlig sektor og med forskning, næringsliv og innbyggere

UTKAST TIL TILTAK MÅL 1

Ekstisterende tiltak som ligger i Nasjonalt veikart og Nasjonal e-helseportefølje

- Ingen aktive tiltak

Første utkast på relevante tiltak

- Aktivt bruke anbefalinger i nasjonal styringsmodell og tydeliggjøre roller og ansvar for å sikre gjennomføringen og samordnet e-helseutvikling
- Aktivt bruke Helseflekskapene for å styrke samarbeidet mellom spesialist og kommunene på e-helseområdet
- Aktivt bruke Helse brukerråd for å styrke innbygger behov og innvirkning på e-helseutvikling/ alternativt etablere nasjonalt brukerråd for innbyggere
- Aktivt bruke tverrsektorielle samarbeidsarenaer for å styrke digital kompetanse hos innbygger og helsepersonell, regelverk og finansieringsmodeller og sammenhengende tverrsektorielle tjenester som livshelsetjenestene, alvorlig syktt barn
- Utvikle ordninger som stimulerer samarbeid mellom forskere og næringslivet for å styrke til innovasjon
- Legge til rette for et samarbeid med næringslivet om styrking av gjennomføringskraften på e-helseområdet
- Implementere samordningsmodell for helsedata for å sikre tverrsektoriell brukertilgjengelighet mht. bruk av helsedata (Helse, UH sektor, kommuner, privat næringsliv mfl). Videre arbeid med helsedatastatistikk (helseanalyseplattformen)
- Etablere samordningsmodell for digital samhandling for å bidra til å oppnå mål 5 Helhetlig samhandling

Direktoratet for e-helse

MÅL 2: ENKEL OG TRYGG HVERDAG
...gjennom sikker og brukervennlig digital støtte

UTKAST TIL TILTAK MÅL 2

Ekstisterende tiltak som ligger i Nasjonalt veikart og Nasjonal e-helseportefølje

- Nasjonal e-helseportefølje:
 - Helseplattformen (Midt-Norge)
 - Modernisering av EPI (Helse Vest, Helse Nord og Helse Sørøst)
 - Felles kommunal journal
 - EPI-løftet

Første utkast på relevante tiltak

- Øke gjennomføringskraft på modernisering av EPI
- Systematisere bruk av følgeforskning fra innføringsprosjekter, i første omgang knyttet til innføring av Helseplattformen
- Igangsette prioritert, strukturert og målrettet innføring av beslutningsstøtteverktøy, herunder verktøy basert på kunstig intelligens
- Gjøre nasjonalt løfte på brukersentrisk tjenestutvikling (inkluderer kompetanse, prosesser mm.)
- Innføre systematisk testing og oppfølging for å forbedre brukervennlighet i digitale løsninger og verktøy
- Øke graden av automatisert innrapportering til helseregistre

Mål 1: SAMARBEID FOR Å NÅ MÅLENE

UTKAST

..ved å styrke samarbeid i sektoren, på tvers av offentlig sektorer og med forskning, næringsliv og innbyggere

Hvor er vi?

Helse- og omsorgssektoren består av mange aktører med ulike samfunnsoppdrag og styringslinjer som må samarbeide om å levere helhetlige helse- og omsorgstjenester. Disse har ulike roller og interesser for hva nasjonal samordning skal bidra til, samtidig som at man ser behovet for økt samarbeid for å levere på de overordnede målene for fremtidens helse- og omsorgstjeneste. Nasjonal styringsmodell for e-helse samler de sentrale aktørene i helse- og omsorgssektoren om behov, felles utviklingsretning, innsats og mål for e-helseutviklingen. I videreutvikling av den nasjonale styringsmodellen legges det stor vekt på at samtlige aktører skal gis økt innflytelse på den nasjonale e-helseutviklingen, samt at vi skal sikre god koordinering og forankring ved å skape forståelse for utfordringene vi står overfor og hvilke prioriteringer det vil kreve for utvikling både nasjonalt, regionalt og lokalt.

Innbyggerne har behov for sammenhengende tjenester på tvers og dette fordrer at ulike offentlige sektorer samarbeider tett for å lykkes. Dette kommer tydelig frem i Digitaliseringsstrategien og et eksempel på dette er arbeidet med Livshendelsen Alvorlig sykt barn.

Aktører fra næringsliv, forskning og leverandørmarkedet har stor interesse for å medvirke til videreutvikling av helse- og omsorgstjenesten. Gjennomføringsevnen på e-helsefeltet er tett koblet til helse- og omsorgstjenestens evne til å samarbeide med og dra nytte av innovasjonskraften, kompetansen og ressursene som finnes. I kunnskapsgrunnlaget fremheves at det ikke er tilstrekkelig tilrettelagt for bruk av forskningsbasert kunnskap, at det er et til dels fragmentert leverandørmarked med for lav gjennomføringskraft, og at de grunnleggende elementene for å få til samhandling og innovasjon ikke er til stede på en god nok måte. En bærekraftig helse- og omsorgssektor er avhengig av en konkurransedyktig helsenering. Det er et sammensatt aktørbilde på e-helsefeltet som fordrer at aktørene i helse- og omsorgssektoren, næringslivet og forskningsmiljøene jobber tett sammen over tid, og at myndighetene arbeider med å legge til rette for et styrket samarbeid på tvers og med private aktører.

Hvor skal vi?

Skal vi lykkes med å skape en sammenhengende helse- og omsorgstjeneste av god kvalitet er vi avhengige av å samarbeide på nye måter både internt i sektoren, på tvers av offentlig og med privat sektor, på tvers av ulike myndighetsorgan, utdannings- og forskningsmiljøer, næringsliv og sivilsamfunnet. Vi må i større grad evne å samarbeide om, og dra nytte av, hva andre områder i offentlig sektorer har ansvar for og gjør. Eksempler på dette er kompetanseutvikling, digital sikkerhet og samarbeid om utvikling og samordning av løsninger/plattformer på tvers i offentlig sektor. Vi må kontinuerlig videreutvikle og nyttiggjøre eksisterende samarbeidsarenaer som Nasjonal styringsmodell for e-helse og Skate, og i tillegg utforske nye måter å samarbeide på ved for eksempel å få opp velfungerende økosystem som legger til rette for samhandling og innovasjon i helse- og omsorgssektoren med aktører fra forskning, akademia, næringsliv og innbyggere.

Avhengigheter og forutsetninger for å lykkes

- Finansieringsmodeller som stimulerer til samarbeid på tvers (mål 6)
- Digitaliseringsvennlig regelverk (mål 6)
- Koordinert etatsstyring
- Videreutvikling av nasjonal styringsmodell for e-helse

UTKAST PÅ TILTAK MÅL 1

UTKAST

Eksisterende tiltak som i dag ligger i Nasjonalt veikart og Nasjonal e-helseportefølje

- Ingen aktive tiltak

Utgangspunkt for diskusjon om nye tiltak

- Aktivt bruke anbefalinger i nasjonal styringsmodell og tydeliggjøre roller og ansvar for å sikre gjennomføringskraft og samordnet e-helseutvikling
- Aktivt bruke Helsefellesskapene for å styrke samarbeidet mellom spesialist og kommunene på e-helseområdet
- Aktivt bruke Hdirs brukerråd for å styrke innbyggere behov og innvirkning på e-helseutvikling/ alternativt etablere nasjonalt brukerråd for innbyggere
- Aktivt bruke tverrsektorielle samarbeidsarenaer for å styrke digital kompetanse hos innbygger og helsepersonell, digital sikkerhet, videreutvikling av digitaliseringsvennlig regelverk og finansieringsmodeller og sammenhengende tverrsektorielle tjenester som livshendelsen alvorlig sykt barn
- Legge til rette for et samarbeid med næringslivet om styrking av gjennomføringskraften på e-helseområdet som inkl. å utvikle ordninger som stimulerer samarbeid mellom forskere og næringslivsaktører for å styrke til innovasjon
- Implementere samordningsmodell for helsedata for å sikre tverrsektoriell brukerinnflytelse mht. bruk av helsedata (Helse, UH sektor, kommuner, privat næringsliv mfl) i videre arbeid med helsedatasatsingen (helseanalyseplattformen)
- Etablere samordningsmodell for digital samhandling for å bidra til å oppnå Mål 5 Helhetlig digital samhandling

MÅL 2: ENKEL OG TRYGG HVERDAG

UTKAST

... gjennom sikker og brukervennlig digital støtte

Hvor er vi?

Arbeidet med modernisering av EPJ løsninger har positiv innvirkning på utviklingen av digitale arbeidsprosesser, men det er likevel mye som gjenstår på området. Nye teknologier fører med seg et stort potensial for digitale verktøy og løsninger som forenkler og forbedrer helsehjelpen. I dag har en del av de digitale verktøyene og løsningene som brukes for lav brukervennlighet og manglende eller uhensiktsmessig funksjonalitet, og det er også stor variasjon i digital kompetanse blant de som bruker verktøyene. Helsepersonell etterspør også mer støtte til deres daglige oppgaver og beslutninger. Videre gir flere av dagens systemer gir unødvendig manuelt arbeid og dobbeltregistrering av data.

Det pågår en rekke initiativ for modernisering av EPJ i sektoren, men det er likevel mye som gjenstår knyttet til digitalisering av arbeidsprosesser. Helseplattformen er et eksempel som vil gi et løft for helsepersonells arbeidsverktøy. Videre foreligger det et uutnyttet potensial i å tilgjengeliggjøre mer beslutningsstøtteverktøy til både helsepersonell og innbygger. Kunstig intelligens er lovende for blant annet å analysere bilder og det ligger et ytterligere potensial i å ta i bruk kunstig intelligens i beslutningsstøtteverktøy på bredere basis. Beslutningsstøtte er også et viktig verktøy i videreutviklingen av persontilpasset medisin.

Hvor skal vi?

Det er behov for å øke brukervennlighet, gi oversikt over pasientens informasjon samt forbedre funksjonalitet i digitale verktøy og løsninger som brukes av helsepersonell i deres daglige oppgaver og beslutninger. Det er også et mål å øke tilgjengelighet og bruk av beslutningsstøtte. En modernisering og konsolidering av systemporteføljen i helse- og omsorgstjenestene vil gi mer integrerte arbeidsverktøy for helsepersonell, sikrere løsninger, mer strukturert informasjon og god tilgang til bilder og annen media, som igjen beslutningsstøtteverktøy kan utnytte.

I en ønsket fremtid er flere digitale verktøy og løsninger en integrert del av tjenestene som ytes, og støtter helsepersonell i daglige beslutninger. Sikre og brukervennlige digitale verktøy og løsninger gjør helsepersonell over hele landet i stand til å ta raskere, bedre og mer konsistente beslutninger om forebygging, diagnose og behandling. Helsepersonell føler en lettelse ved at de bruker mindre tid på manuelle oppgaver og får mer tid til pasienten. De føler økt trygget ved at beslutningene de tar er støttet av evidensbasert kunnskap. Samtidig opplever innbygger at de mottar likere og mer kvalitetssikret helsehjelp, uavhengig av fra hvem og hvor helsehjelpen ytes.

Avhengigheter og forutsetninger for å lykkes:

- Tett samarbeid med privat næringsliv for å utvikle verktøyene/løsningene og funksjonaliteten som det er behov for (Mål 1)
- Helhetlig digital samhandling (Mål 5)
- Regelverksutvikling som muliggjør trygg utvikling og anvendelse av helsedata der det er behov (Mål 6)
- Digital sikkerhet som sikrer at hjelpemidlene blir trygge å anvende (Nasjonal strategi for digital sikkerhet, Strategi for digital sikkerhet i helse- og omsorg)
- Arbeid med å øke digital kompetanse hos innbygger og helsepersonell (Digitaliseringsstrategi for universitets- og høyskolesektoren, Nasjonal strategi for digital kompetanse [ikke igangsatt enda])

UTKAST PÅ TILTAK MÅL 2

UTKAST

Eksisterende tiltak som i dag ligger i Nasjonalt veikart og Nasjonal e-helseportefølje

Nasjonale e-helseportefølje:

- Helseplattformen (Midt-Norge)
- Modernisering av EPJ (Helse Vest, Helse Nord og Helse Sør-Øst)
- Felles kommunal journal
- EPJ-løftet

Utgangspunkt for diskusjon om nye tiltak

- Øke gjennomføringskraft på modernisering av EPJ
- Systematisere bruk av følgeforskning fra innføringsprosjekter, i første omgang knyttet til innføring av Helseplattformen
- Igangsette prioritert, strukturert og målrettet innføring av beslutningsstøtteverktøy, herunder verktøy basert på kunstig intelligens
- Gjøre nasjonalt løfte på brukersentrisk tjenesteutvikling (inkluderer kompetanse, prosesser mm.)
- Innføre systematisk testing og oppfølging for å forbedre brukervennlighet i digitale løsninger og verktøy
- Øke graden av automatisert innrapportering til helseregistre

MÅL 3: AKTIV MEDVIRKNING

UTKAST

... gjennom behovsstyrte tjenester og mulighet for involvering i egen og næres helse

Hvor er vi?

Demografiske endringer, endret sykdomsbilde med flere kronikere og ressurskrevende pasientgrupper samt økte forventninger om tilpasning og fleksibilitet fra innbyggere, utfordrer bærekraften i helse- og omsorgstjenesten. Digitalisering og ny teknologi gir muligheter for at innbygger i større grad kan involveres i egen og næres helse og forebygging, og at mer behandling og oppfølging kan skje hjemme hos pasienten.

I dag opplever innbyggere og pårørende begrenset tilgang på tjenester som tilrettelegger for å ta en aktiv rolle i egen og næres helse. Det er begrenset med selvbetjeningsløsninger og andre digitale løsninger som gjør det mulig å løse helserelaterte oppgaver. Innbygger og pårørende mangler oversikt og innsikt i egen og næres helsedata, og det er utfordrende å dele data videre når det er behov for det. Det er stor variasjon i mulighetene for kommunikasjon med tjenesten. Helse- og omsorgssektoren har tydelige ambisjoner om å levere flere tjenester hjemme hos pasienten gjennom det utadvendte sykehus, digital hjemme oppfølging, velferdsteknologi og digitale innbyggertjenester. Koronapandemien har også gitt nyttig læring i hvordan levere digitale og fysiske tjenester i kombinasjoner og på nye måter.

Hvor skal vi?

Det tilgjengeliggjøres flere og enklere digitale tjenester som tilrettelegger for at innbyggere og pårørende kan involvere seg i forebygging, behandling og oppfølging av egen og næres helse og mestring. Dette omfatter digitale verktøy og løsninger som treffer innbygger både i og utenfor behandlingsforløp. Innbyggere som ikke er i et behandlingsforløp tilbys enklere tilgang på digitale løsninger som gjør at de selv, eller pårørende, får oversikt og innsikt i egen helse, herunder tilgang til kvalitetssikret informasjon som gir økt helsekompetanse samt verktøy som kan støtte innbygger i helserelaterte beslutninger. De kan enkelt utføre administrative oppgaver, har innsyn i egne helsedata og kan ha digital dialog med flere aktører i helsetjenesten. Det er tilgjengelig funksjonalitet som gir innbygger oversikt over og mulighet til å administrere egne og næres helsedata på en trygg måte.

For innbyggere i behandlingsforløp er det utviklet nye tjenester og verktøy samt at bruken er økt av digitale verktøy som muliggjør at helse- og omsorgs tjenester kan tilpasses til når, hvordan og hvor et behov oppstår. Dette omfatter både digitale tjenester som kobler innbygger til helsepersonell og heldigitale tjenester som pasienten bruker kontinuerlig uten helsepersonell, eller som innbygger bruker i dialog med helsepersonell. Pasienter opplever økt fleksibilitet i ulike valg i behandling og oppfølging, eksempelvis kan nettbasert behandling, videokonsultasjoner, sensorteknologi, digitale innbyggertjenester mm. være en naturlig del av deres pasientforløp. Et eksempel er bruk av samvalsverktøy som gir relevant og pålitelig informasjon om en pasients helseproblem og oversikt over de behandlingsmuligheter som finnes, slik at pasienten sammen med sin behandler kan komme frem til det beste valget for pasienten. I tillegg sørges det for bedre muligheter for dialog med helse- og omsorgstjenesten før, etter og under behandlingsløp.

En styrket innbygger med økte muligheter for aktiv deltakelse i egen helse gir økt trygghet og en opplevelse av et mer tilgjengelig og tilpasset tjenestetilbud. Samtidig bidrar det til mer hensiktsmessig bruk av kompetanse og ressurser, ved å unngå unødvendige møter samt ved at innbygger kan motta ulike typer helsehjelp og omsorg avhengig av behovet som oppstår. Videre bidrar til det et mer likeverdighet tilbud på tvers av landet. Økt involvering og ivaretagelse av pårørende bidrar også til økt trygghet, innsikt og oversikt for pårørende gjennom at de får mulighet til å inneha en mer aktiv rolle. Det tilrettelegger også for et godt samarbeid mellom pårørende og helsepersonell, der kompetanse og kapasitet utnyttes på best mulig måte. For helsepersonell legger flere brukernære, fleksible tjenester til rette for god digital arbeidsflyt, mer riktig bruk av tid med pasientene og økte muligheter i behandling og oppfølgingen av pasienter.

Avhengigheter og forutsetninger for å lykkes:

- Avklaring av ansvarsforhold og samarbeid rundt tjenestene som skal ytes (Mål 1)
- Løsningene og verktøyene som implementeres er intuitive og tilpasset brukerens kompetanse, samt integreres med eksisterende tjenester og arbeidsprosesser (Mål 2)
- Arbeid med å øke digital kompetanse hos innbygger og helsepersonell (Digitaliseringsstrategi for universitets- og høyskolesektoren, Nasjonal strategi for digital kompetanse [ikke igangsatt enda])
- Input-data av høy kvalitet (Mål 3)
- Sikker tilgang på data til å utvikle og anvende tjenestene (Mål 4)
- Informasjonsflyt på tvers av aktører og tjenestenivåer (Mål 5)
- Regelverksutvikling som muliggjør trygg utvikling og anvendelse av helsedata der det er behov (Mål 6)
- Arbeid med digital sikkerhet som sikrer at tjenestene og kommunikasjonskanalene blir trygge å anvende (Nasjonal strategi for digital sikkerhet, Strategi for digital sikkerhet i helse- og omsorg)
- Tett samarbeid med privat næringsliv for å utvikle verktøyene/løsningene og funksjonaliteten som det er behov for (Mål 1)

UTKAST PÅ TILTAK MÅL 3

UTKAST

Eksisterende tiltak som i dag ligger i Nasjonalt veikart og Nasjonal e-helseportefølje

Nasjonalt e-helseportefølje:

- Nasjonalt program for velferdsteknologi
- Digital behandlings- og egenbehandlingsplan
- Alle møter
- Digital pasienttjeneste i nord
- DIGI-UNG
- DIGI helsestasjon
- Helseplattformen
- Digital Førerrettsforvaltning
- Internettassistert behandling for angst og depresjon i kommunen

Nasjonalt veikart

- Innbygger skal ha mulighet for å administrere behandlingsforløp, digital dialog og innsynstjenester gjennom Helsenorge
- Innbygger skal ha muligheter for digital hjemmeoppfølging

Utgangspunkt for diskusjon om nye tiltak

- Styrke Helsenorge som hovedinngang til en helhetlig, koordinert og sammenhengende digital offentlig helsetjeneste for innbygger, og sørge for at alle helserelaterte oppgaver nås fra samme portal
- Bredde eksisterende løsninger nasjonalt slik at innbygger har mulighet til å få oversikt over og utnytte egen helseinformasjon
 - Sette minimumskrav for tilgjengeliggjøring av data fra spesialisthelsetjenesten
 - Sette minimumskrav til pleie- og omsorgstjenesten om å tilby timer og dialog
- Berike tjenestetilbudet i eksisterende innbygger-løsninger
- Utrede hvordan hels norge.no og andre portaler kan ivareta pårørendes behov, herunder digitale fullmakter
- Utrede behov for endring i arkitektur og eksisterende løsninger for å sikre nytt samspill mellom innbygger og helsetjenesten.
- Legge til rette for at det blir enklere for tredjepartsløsninger å koble seg på Helsenorge
- Bredde løsninger for hjemmeoppfølging i hele landet
- Utarbeide felles strukturer og retningslinjer for utadvendte sykehus

MÅL 4: NYSKAPENDE HELSETJENESTE

UTKAST

... der innsikt fra data utnyttes til utvikling av helse- og omsorgstjenesten

Hvor er vi?

Det er et stort potensial i å bruke innsikt fra data til å fornye, forenkle og forbedre helse- og omsorgstjenestene. Datadrevne helse- og omsorgstjenester kan fremme god helse, forebygge sykdom og skade og gi nye og bedre tjenester. Data om ulike forhold i tjenesten kan også brukes til å forvalte, lede og utvikle tjenesten i sin helhet. Beredskap på befolkningsnivå er også avhengig av innsikt fra data. De siste årene har det vært arbeidet med videreutvikling av registrene og Helsedataprogrammet, men det er fortsatt behov for mer strukturerte data fra alle relevante områder. Helseplattformen i Midt-Norge vil være et steg i den retningen. Det er også behov for en samordnet styrking av initiativ for å generere og utnytte innsikt.

Hvor skal vi?

Det er et behov for et løft for å øke utnyttelse av data til kvalitetsforbedring, effektivisering og tjenesteinnovasjon, herunder bruk av avansert dataanalyse og kunstig intelligens. For å oppnå det må det sørges for at det er trygg og enkel tilgang til helsedata når det er behov. Det må også legges til rette for å kunne utvikle og anvende brede datasett med data om helse-, økonomi- og andre tverrsektorielle data. Videre bør det stimuleres til mer samarbeid om utvikling og deling av innsikt fra data på tvers av sektoren.

I en ønsket fremtid, der utvikling og innovasjon er mer datadrevet, vil innbygger oppleve økt kvalitet i helsehjelpen og tilgang til bedre og nye virkningsfulle helse- og omsorgstjenester. Helsepersonell får god innsikt i effekten av den helsehjelpen som gis fra analyseverktøy og kan ta informerte beslutninger i deres arbeidshverdag som forbedrer kvaliteten, pasientsikkerheten og ressursutnyttelsen.

Økt innsikt fra data vil muliggjøre mer informerte valg for tjenestene for å styre ressurser effektivt, sette inn målrettede tiltak for kvalitetsforbedring samt utvikle innovative tjenester som gir økt kvalitet og bedre ressursbruk. Innenfor persontilpasset medisin vil det for eksempel være mulig å analysere hvilke behandlingsformer som gir ønsket effekt. Det åpner også et potensial for å fremme en målrettet innsats på forebyggende og helsefremmende arbeid som bidrar til bedre helse på befolkningsnivå. Samarbeid om utvikling og utnyttelse av innsikten bidrar til å unngå dublerende innsats og til å utnytte kompetanse og spesialistkunnskap på tvers av sektoren. Økt samarbeid om å utnytte data styrker også innovasjonskraften i sektoren ved at det utvikles og deles mer innsikt.

Avhengigheter og forutsetninger for å lykkes

- Strukturerte data med god datakvalitet (Mål 2)
- Helhetlig digital samhandling og bedre informasjonsflyt på tvers av aktører og nivåer (Mål 5)
- Regelverksutvikling som muliggjør trygg utvikling og anvendelse av helsedata der det er behov (Mål 6)
- Arbeid med digital sikkerhet som sikrer at datadeling- og anvendelse foregår på trygge betingelser (Nasjonal strategi for digital sikkerhet, Strategi for digital sikkerhet i helse- og omsorg)

UTKAST PÅ TILTAK MÅL 4

UTKAST

Eksisterende tiltak som i dag ligger i Nasjonalt veikart og Nasjonal e-helseportefølje

Nasjonale e-helseportefølje:

- Helsedataservice og Helseanalyseplattformen
- Legemiddelregisteret
- MSIS-databasen
- KPR 2024
- Nøkkelregister for DSA
- Modernisering av SYSVAK
- Kneik - oppdatert register

Utgangspunkt for diskusjon om nye tiltak

- Utrede muligheter for å dele og utnytte datagenerert innsikt på tvers av sektoren (datadrevet praksis)
 - Gjennomføre fyrtårnprosjekter som demonstrerer datadrevne beslutninger til tjenesteutvikling. Aktivt dele erfaringene på tvers av aktørene.
 - Tilrettelegge for en datadrevet kultur og praksis
- Videreutvikle regionale dataanalyse-løsninger i spesialist
- Videreutvikle dataanalyse-løsninger for primærhelse
- Utrede mulighet for bruk av innbyggergenerert data
- Utrede etiske vurderinger knyttet til bruk av pasient- og innbyggerdata

MÅL 5: HELHETLIG DIGITAL SAMHANDLING

UTKAST

... ved å sørge for at informasjon følger pasienten på tvers av aktører

Hvor er vi?

Effektiv informasjonsflyt mellom og på tvers av tjenestenivå og virksomheter er et av de mest sentrale behovene i helse- og omsorgstjeneste. Digital samhandling skal bedre understøtte det praktiske/operative samarbeidet mellom ulike aktører i sektoren (f.eks. mellom sykehus og kommune). I dag genereres det mye helsedata, men det er utfordringer knyttet til både kvalitet og tilgjengelighet på disse dataene, og det fører til begrenset utnyttelse og deling av tilgjengelige data. Det er derfor behov for å øke både kvalitet og tilgjengelighet på dataene som produseres. I dag arbeides det bl.a. med pasientens legemiddelliste og prøvesvar, men det er også behov for dekke samhandlingen på flere områder. I Midt-Norge er det tenkt at Helseplattformen vil løse mange samhandlingsutfordringer internt i regionen.

Hvor skal vi?

Målet er at helsedata skal flyte mellom aktører i helse- og omsorgssektoren der det er tjenstlig behov for informasjon. Videre er det også behov for enkelt å få tilgang til og dele data på tvers av sektorer der det er tjenstlig behov for informasjon. En styrket innsats på informasjonsforvaltning vil gi bedre datakvalitet og være et godt grunnlag for dataanalyse og innsikt i tjenestene.

I en ønsket fremtid skal innbyggere slippe å gjenta informasjon om seg selv overfor ulike virksomheter. Helsepersonell som har tjenstlig behov for informasjon har tilgang på oppdatert og korrekt informasjon, også relevant informasjon innhentet eller produsert i andre deler av tjenesten eller andre deler av offentlig sektor. Informasjonen kan også deles med innbygger der det er behov. Tilgangen på korrekt og oppdatert informasjon gjør at både helsepersonell og innbygger er godt forberedt og informert før og etter behandling.

Bedre informasjonsflyt på tvers av aktører bidrar til økt effektivitet og kvalitetsheving gjennom at helsepersonell har enkel tilgang til nødvendig, riktig og oppdatert informasjon om sine pasienter. Det hjelper dem i å handle riktig, og raskere, og bidrar til økt pasientsikkerhet. Det skaper mer helhetlige og sammenhengende tjenester i offentlige sektor, og innen helse- og omsorg. I tillegg bidrar informasjonsflyt til økt innovasjonskraft og muligheter for å utnytte data til innsikt, som kan igjen kan bidra til forbedring av tjenestene.

Avhengigheter og forutsetninger for å lykkes:

- Samarbeid i sektoren og på tvers av sektorer for og samles om felles samhandlingsmålbilder og veikart (Mål 1)
- Mer strukturert input-data av økt kvalitet (Mål 2)
- Regelverksutvikling som muliggjør trygg utvikling og anvendelse av helsedata der det er behov (Mål 6)
- Arbeid med digital sikkerhet som sikrer at informasjonsdeling foregår i trygge rammer (Nasjonal strategi for digital sikkerhet, Strategi for digital sikkerhet i helse- og omsorg)

UTKAST PÅ TILTAK MÅL 5

UTKAST

Eksisterende tiltak som i dag ligger i Nasjonalt veikart og Nasjonal e-helseportefølje

Nasjonalt e-helseportefølje:

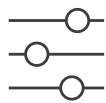
- Digitale pasienttjenester i nord
- Helseplattformen
- Digital behandlings- og egenbehandlingsplan
- Digital Førerettsforvaltning
- Legemiddelregisteret
- Nøkkelregister for DSA
- Program for kodeverk og terminologi
- MF Helse
- SAFEST
- Program pasientens legemiddelliste
- Ny personidentifikator og felles hjelpenummer
- Program digital samhandling - steg 1 (Tillitsmodell, API og grunndata)
- Interregional Digital Patologi
- HELIKS (HV)
- Kjernejournal dokumentdeling
- Felles kommunal journal
- Nasjonal tarmscreening
- Nasjonalt infeksjonsregister
- FRESK (HN)
- Pakkeforløp Hjerneslag

Nasjonalt veikart:

- Helsepersonell skal ha tilgang til pasientens legemiddelliste
- Helsepersonell skal ha tilgang til en oppdatert og autorativ beskrivelse av kritisk informasjon
- Helsepersonell skal ha tilgang til journaldokumenter uavhengig av hvor pasienten har mottatt helsehjelp
- Helsepersonell skal ha tilgang til laboratorie- og radiologi-svar uavhengig av hvor undersøkelsen er foretatt
- Helsepersonell skal ha tilgang på dialogmeldinger og forbedrede henvisninger

Utgangspunkt for diskusjon om nye tiltak

- Tilpasse tiltak i Program digital samhandling etter prioriteringer i strategien (inkludert Program kodeverk og terminologi og Pasientens legemiddelliste)
- Utarbeide teknisk arkitekturmålbilde for nasjonal digital samhandling
- Utvikle strategisk områdeplan for legemiddelområde
- Definere, etablere og plassere ansvar for informasjonsforvaltning inkluderer bl.a. aktiviteter som begrepsharmonisering, normering, automatisert innrapportering

Mål 6: STYRKET GJENNOMFØRINGSKRAFT

UTKAST

.. gjennom tilpasning av sentrale virkemidler som regelverk og finansieringsmodeller

Hvor er vi?

Kunnskapsgrunnlaget peker på at to av de største utfordringene for å få fart på digitaliseringsarbeidet i helse- og omsorgssektoren er et komplisert og utydelig regelverk som setter for store begrensninger på nytenking og utvikling, og finansieringsmodeller som gir lite fleksibilitet og incentiv for effektivisering og manglende forutsigbarhet på lengre sikt.

Det er ingen tvil om at digital sikkerhet, personvern og andre krav til forsvarlighet må ivaretas gjennom regelverket. Samtidig må regelverket tilpasses og gjøre det mulig å åpne for mer deling av data og for utvikling av en sammenhengende helse- og omsorgstjeneste. Det blir derfor viktig å legge til rette for å videreutvikle et mer tilpasset regelverk som ivaretar både helheten og den enkelte.

Finansieringsmodellene oppleves av mange aktører som begrensende for å få til det man ønsker i sektoren, og de beskrives som både fragmenterte, kortsiktige, lite fleksible, uforutsigbare, og at de ikke støtter opp under samfinansiering eller mer iterativ utvikling. I tillegg pekes det på at når en tjeneste involverer flere virksomheter og forvaltningsnivåer, er det en utfordring at ansvar for kostnader og gevinster kan være plassert ulike steder.

For å sikre en samordnet og helhetlig e-helseutvikling i sektoren må nasjonale virkemidlene videreutvikles og styrkes. Felles mål og prioriteringer er en forutsetning for å lage sammenhengende helse- og omsorgstjenester. Aktører i helse- og omsorgssektoren må jobbe aktivt, samordnet og helhetlig med å videreutvikle og styrke virkemidlene som legger til rette for en smidig og effektiv e-helseutvikling. For å lykkes med de andre målene i strategien er man helt avhengig av at det jobbes aktivt med å samordne, tilpasse og justere disse virkemidlene. Det skjer ikke i tilstrekkelig grad i dag.

Hvor skal vi?

I en ønsket fremtid har vi et digitaliseringsvennlig regelverk og klart lovspråk som legger til rette for dataflyt på tvers og med det innovasjon i tjenestene, samtidig som det ivaretar personvern og bidrar til trygge tjenester. En smidig e-helseutvikling er mulig gjennom finansieringsmodeller som gir incentiver for effektivisering og forutsigbarhet på lengre sikt. Finansieringsmodellene legger grunnlaget for utvikling, igangsetting og realisering av initiativer, og arbeidet med investering og mer systematisk uthenting av gevinster på tvers av aktører er godt samordnet.

Avhengigheter og forutsetninger for å lykkes

- Tydelige og samstemte anbefaling til departementet om nødvendige endringer av finansieringsmodeller og regelverk for å øke gjennomføringskraft til å oppnå mål på e-helseområdet
- Samordning og beslutninger i departement og storting om finansieringsmodeller og regelverk
- Arbeid med digital sikkerhet som sikrer at informasjonsdeling foregår i trygge rammer (Nasjonal strategi for digital sikkerhet, Strategi for digital sikkerhet i helse- og omsorg)
- Felles og samordnet prioriteringer, mål og retning i sektoren

UTKAST PÅ TILTAK MÅL 6

Eksisterende tiltak som i dag ligger i Nasjonalt veikart og Nasjonal e-helseportefølje

Utgangspunkt for diskusjon om nye tiltak

- Utrede hvordan nye finansieringsmodeller og strukturer kan gi insentiver til utvikling, ibruktagelse og gevinstrealisering av de prioriterte områdene i strategien
- Etablere en sektorsammensatt «taskforce» med oppdrag om å jobbe proaktivt med nødvendige regelverksendringer for å oppnå målene i strategien